N°. 405. **DE GRONDWET.** 18[illegible]

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . . . *ƒ* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . " 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
[illegible]ondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, [illegible]den geplaatst tegen betaling van *ƒ* 1, het zegel[illegible] daaronder begrepen.

WOENSDAG 13 SEPTEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten **M. Sch[illegible]neveld en Zoon**, Beurssteeg, te A[illegible]erdam.
Brieven **franco** aan het Bur[illegible] **De Grondwet.**
Jan Hendrikstraat, [illegible]. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per [illegible] maanden . . . . . . *ƒ* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . " 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned[illegible] Indie:
VAN HAREN NOMAN EN K[illegible], te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement *ƒ* [illegible], Ned. Cour.

[illegible] *volharding* gaat de Regering voort. Deze ver[illegible] in de toespraak, waarmeê zij de zitting der Staten-Generaal heeft gesloten, heeft ons getroffen. Dit woord kan niet in zijne *gewone* beteekenis worden opgenomen; want deze Regering heeft, bij elke belangrijke gelegenheid, zij zelve is er van overtuigd, alles behalve *volharding* aan den dag gelegd.

Wij zien geen blijk van "*volharding*" in het elkander opvolgen van *drie* ministers van Finantiën en van *twee* ministers van R. C. Eeredienst in den tijd van één jaar.

Wij zien geen "volharding" in de feiten, dat de eerste minister van Finantiën moest aftreden, omdat hij, tegen den wensch der Natie, tegen elke verligting en hervorming van het belastingstelsel was gekant; dat de tweede minister van Finantiën moest aftreden, omdat de voornaamste door hem ingediende wet door de Kamer als "onzedelijk" werd veroordeeld, en omdat hij den moed niet had, om ten aanzien van het tarief de wederafbreking der beginselen van vrijen handel te verdedigen; dat de derde minister van Finantiën het werk van den tweeden niet voor zijne rekening durfde nemen en dat moest intrekken, terwijl hetgeen er van overbleef, *in beginsel*, moest veranderd worden, en daardoor volkomen toegegeven aan de publieke opinie.

Wij kunnen ook geen "volharding" zien in de veelvuldige transactien, door de verschillende Ministers bij het verdedigen hunner wetsvoordragten met alle mogelijke inzigten gesloten, waardoor de wetten als het ware gedurende de discussien werden omgewerkt, van beginsel soms veranderd, en ten gevolge waarvan zij zoo menige inconsequentie, dic later tot moeijelijkheden aanleiding zal geven, bevatten.

Nog minder is blijk van "volharding" te vinden in hetgeen met de wet op de inkwartieringen is gebeurd; in de algeheele gedachtenwisseling, die, dank zij de niet-politieke specialiteit des Ministers van Oorlog, de verhooging van het budget van zijn departement heeft ondergaan; en in de groote concessien, die, om ze aannemelijk te maken, gedaan zijn, betrekkelijk het reglement op het beleid der Regering van N. Indie en de wet op het Armbestuur. Het is alleen de ministeriele meerderheid geweest, die met "volharding" heeft aangenomen, wat de Regering haar voorlegde, en de Minister van Binnenlandsche Zaken; die, ofschoon ten allen tijde gebleven verre beneden de taak, die op hem rust, eenig bewijs van "volharding" heeft gegeven, daar de inconsequentiën en de gebreken in de wet op het armbestuur, alleen gezocht moeten worden in het transactie-*stelsel* zelf des Ministers, en in zijn onvermogen, om zoo strijdige rigtingen tot een in elkander passend geheel te vatten. Al de overige Ministers hebben daarentegen de doorslaandste bewijzen van "zwakheid" gegeven, en van de zucht, om toch maar alles toe te geven, ten einde toch maar alles aannemelijk te maken. En uit *dit* oogpunt beschouwd, zou men welligt in de vijfde zinsnede, geen strijd meer vinden met de regelen onzer taal, en tot de overtuiging kunnen komen, dat inderdaad alleen *daarom* zoo een tal van wetten zijn tot stand gekomen, om toch maar te kunnen zeggen: "ziet, zóó rijk aan uitkomsten is *deze* zitting geweest!"

Welke beteekenis kan dan het "voortgaan met *volharding*" door *deze* Regering hebben?

Naar ons inzien, dat men, dank zij de "tegenovergestelde rigting", langs een zachten omweg terugstreeft naar het zoo "gelukzalige" tijdvak van "volharding".

Eerst een Ministerie, dat geen Ministerie van "burgerzin"; daarna een [illegible] programma gaf en zich ook geen eigenaardigen naam toekende, waardoor het toonde zich van de Natie niet af te scheiden; vervolgens een Ministerie van "tegenovergestelde rigting" en eindelijk, nu de omweg schijnt gemaakt te zijn: *een Ministerie van "volharding"*.

Bij het sluiten van de zitting der Staten-Generaal wordt er op gewezen, dat de Regering der "tegenovergestelde rigting" voorbij en die der "volharding" ingetogt is. De heer van Hall is alzoo teruggekomen tot het meest schitterende tijdvak zijner publieke loopbaan, waarvan de Natie zich nog dagelijks de meest "genoegelijke" vruchten mag herinneren. Wij wenschen hem er geluk mede!

De eereplaats van "*hertog der volharding*" is nogtans vacant, en nu stellen wij voor, Mr. Dirk Donker Curtius daarmede te bekleeden. Niemand is die plaats zoo waardig als hij; de type van "volharding" wordt in *hem* teruggevonden.

Den man van de "Orde"; den bestrijder van "de anarchie"; den doodvijand van het stelsel van "volharding"; den democratischen publicist; den ijveraar voor de inkrimping van de magt des "eenlings"; den hardsten man voor van Hall, [illegible] 't November-programma; den belover van afschaffing der accijnsen; den vriend van Van Bevervoorde; den Minister vol "burgerzin"; den verdediger van de wet op de kerkgenootschappen.... thans *naast* van Hall in het Ministerie gezeten: hem komt, met volle regt, van wege zijne antecedenten van *volharding*, den vacanten eeretitel van "hertog der volharding" toe.

Wij gelooven niet, dat er iemand zijn zal, die zijne aanspraken op dien titel, tegenover de billijke aanspraken van onzen Minister van Justitie zal durven stellen.

"*De Koning moet in eere gehouden* worden," aldus verkondigde het April-programma op hoogen toon, alsof in Nederland ooit van dien regel ware afgeweken. "*Aan den Koning alleen*" — voegde men er bij — "*komt de eer der regering toe.*" Wij herinneren, met het oog op deze verklaring der April-regering, hetgeen we zeiden in ons No. 391.

Laat ons zien, hoe het Ministerie DONKER-VAN-HALL den Koning *meer in eere houdt* dan het Ministerie THORBECKE, dáár waar het inderdaad *den Koning* geldt.

Op den 9 Aug. jl. wordt art. 1 van het wetsontwerp betrekkelijk de Haarlemmermeer *verworpen*. De Minister van Binnenl. Zaken staat op en zegt: "Mijnheer de Voorzitter! na afloop van deze stemming *neemt* de Regering *dit wetsontwerp terug.*" (1)

Wie zond het wetsontwerp bij de Tweede Kamer in? De *Koning*.

Wie kon het terugnemen? Alleen de *Koning*.

De Koning is ook niet, volgens het tegenwoordige Ministerie, één met de *Regering*. De Regering zijn de *Ministers*, die slechts hunne handteekeningen voegen *nevens* de besluiten des *Konings*. Zoo dus ooit "uit de discussien verdwijnen moest het woord *Regering*, daar waar van den *Koning* gesproken behoort te worden" het is gewis bij de intrekking van een wetsontwerp, dat door *den Koning* aan de Staten-Generaal wordt aangeboden.

Is het dus "*den Koning in eere houden*" wanneer een Minister, zonder uit naam des Konings te spreken, een door den Koning ingediend ontwerp intrekt?

Vergelijkt hiermede hoe bijv. de heer VAN BOSSE de intrekking van de rentewet aankondigde: "Deze stemming levert het "bewijs op, dat deze wet, zoo als zij aan de Kamer is voorgelegd, haren bijval niet zal verwerven. Ik ben *voor dat geval* door "DEN KONING GEMAGTIGD *het wetsontwerp terug te nemen*, gelijk "ik de eer heb thans te doen" (2). Een dag later werd nog een ander wetsontwerp, bij missive "*namens den Koning*" ingetrokken (3).

Wie heeft nu het "houdt den Koning in eere" in toepassing gebragt?

Het Ministerie DONKER-VAN-HALL, dat met groote woorden de Natie zand in de oogen wierp en eene eerlijke Regering verdacht maakte, of het Ministerie THORBECKE, dat zonder ophef, zijn constitutionnelen pligt getrouw, steeds den Koning gaf wat den Koning toekwam?

Hoe komt het, dat geen der ministeriële organen, tot dus ver, op deze onze opmerking eenigerlei antwoord heeft gegeven?

Is het ook welligt, omdat men zich de eigen woorden van den heer VAN HALL herinnerde: "Ieder, die het "waagde eene schendige hand aan *dit* Koninklijk regt "te slaan, heeft reeds de straf daarvoor ontvangen, "en al die het verder mogt wagen, zal die nog ondervinden"?

(1) De heer van Reenen, *bijbl.* 1853—54, bl. 1462.
(2) De heer van Bosse, *bijbl.* 1851—52, bl. 906.
(3) *Bijbl.* 1851—52, bl. 907.

De Minister van Koloniën is benoemd tot ridder grootkruis der orde van den Nederlandschen Leeuw. De heer Baud is verheven tot den rang van Minister van Staat.

Niets is natuurlijker en niets is billijker tevens.

De firma Baud-Pahud heeft het aangenomen werk: "het reglement op het beleid van N. Indië" naar genoegen afgeleverd, en de belooning, die reeds den 18den Julij voorspeld was, is niet achter gebleven.

Wij veroorloven ons evenwel eene kleine vraag.

Zal de commanditaire-vennoot der firma, de eigenlijke "werkman", zal de heer Godefroi vergeten worden?

Van de "regtvaardigheid" dezer Regering kan dergelijke onbillijkheid niet verwacht worden, en met belangstelling zien wij de eerstvolgende Nommers der *Staats-Courant* te gemoet.

Het zijn de "kalmte" en de "bezadigdheid," die, volgens de sluitingsrede, den roem uitmaken van de afgeloopen zitting.

Het is bijvoorbeeld de heer VAN DOORN, die van beide deugden het voorbeeld heeft gegeven aan de Staten-Generaal, toen hij een grondwettig voorstel van negen leden der Kamer noemde: "*eene bespotting der Natie, die hoogstens verdient te worden begraven in het stof der vergetelheid.*"

Niet minder heeft de heer VAN HALL, zoo menigmalen, tot die "kalmte" en "bezadigdheid" krachtig aangespoord. Bijvoorbeeld toen hij, in stede van argument tegenover argument te stellen, het vorige ministerie door zijdelingsche insinuatiën als aanrander van het koninklijk gezag voorstelde, waarop destijds (20 Dec.) het volgende waardige antwoord is gegeven:

"Ik ben niet de eerste, die zegt, dat de wijze waarop de Minister van Buitenlandsche Zaken gesproken heeft, een pijnlijken indruk maakte, omdat ook die rede de perken der parlementaire discussie scheen te overschrijden. Ook mij is het voorgekomen, dat de Minister van Buitenl. Zaken bij wijze van zijdelingsche insinuatie sprak. Eene regtstreeksche beschuldiging met open vizier voorgedragen, daartegen kan men zich verdedigen. Eene zijdelingsche insinuatie, hoe zal men ze behandelen in het Parlement? Zal men er anders mede handelen; Mijnheer de Voorzitter, dan wanneer men een misbruik van de binnen hare grenzen zoo heilzame vrijheid der drukpers tegenkomt, dat men, ik zal nu niet zeggen op *welke* wijze, voorbijgaat."

Diezelfde "kalmte" en "bezadigheid" werd betoond, door den Minister van Oorlog, toen hij een afgevaardigde als "logenaar" aanwees; en de Minister van Justitie bleef niet achter, toen hij, constitutionneel Minister, verklaarde, "alleen voor God en zijn geweten" verantwoording te zijn verschuldigd.

O ja, "kalmte" en "bezadigheid" hebben de afgeloopen zitting gekenmerkt, terwijl met zooveel regt aan 's Konings Ministers het volgende werd toegevoegd:

"Ik kom tot twee der Ministers, die gisteren het woord voerden, en waarvan de een ons voorstel noemde *eene bespotting der natie die hoogstens verdient te worden begraven in het stof der vergetelheid*, en waarvan de andere de *eerlijkheid* onzer inzigten heeft durven in twijfel trekken. Hoe! is het niet ongehoord, dat Ministers des Konings op die wijze de inzigten van negen leden der Volksvertegenwoordiging durven beschimpen? Ik geloof, dat zulke woorden door ieder lid, van welke politieke zienswijze dan ook, *zullen worden gelaakt*, ALS NEDERLANDSCHE MINISTERS ONWAARDIG. Ik zal mij vergenoegen, er tegen te *protesteren.*"

Ook *na* de lezing der sluitingsrede herhalen wij, wat den 10den Januarij door ons gezegd is: "Het zal "eenmaal behooren tot de geschiedenis der April-beweging, dat Ministers des Konings zoodanig vol hevigheid waren, dat hunne taal door Volksvertegenwoordigers gelijk gesteld werd met een *misbruik van* "de drukpers."

De heer van Dam van Isselt zeide dezer dagen: "Nu moge men ook van mij zeggen, dat ik gaarne "de vrijheid van drukpers vernietigd zou zien, opdat de "tegenwoordige regering, vrij en onbelemmerd, met hare "vrienden zich moge verheugen in het verdeelen eener "wel gevulde schatkist: *het is mij volkomen onverschillig.*"

Niet altijd was de heer van Dam zoo onverschillig voor de publieke opinie. Hij was het vooral, die de Natie deed letten op die "windvaantjes", die, om zich te verzadigen aan de ruif van het Budget, steeds

elke regering bewierookten en ondersteunden. Wat hij eenmaal in zijne *»Observations«* schreef, mag ook nu wel herinnerd worden:

»Men vindt in Nederland, gelijk overal elders, vleijers en hovelingen, die gewoon zijn aan de ruif van het Budget zich te verzadigen; in wier oogen iedere liberale gedachte eene misdaad is, en die in de eerbiedige, maar tevens rondborstige voordragt van een volkswensch, niets anders willen zien, dan het zuivere Jacobinismus, dat de regtzinnigheid en wanorde in zijn gevolg voert.

Zij wentelen zich in het stof der voorportalen; voor hen zijn de muren van een koninklijk paleis de grenzen des Vaderlands, en het ontvangen van stedelijke gunstbewijzen beschouwen zij als het hoogste geluk. Aristocraten, die verteren zonder voort te brengen; die naar alle posten staan, zonder in staat te zijn, die waar te nemen; die naar alle eerbewijzingen haken, zonder er ooit eene verdiend te hebben, vreezen zij de zuivering van den verdikten dampkring, dien zij tot hunnen groei niet kunnen ontberen. Zij vreezen boven alles dat helder en levendmakend licht, dat het geluk der volkeren bevordert, maar dat hen moet doen gelijk worden aan die nachtvogels, die de stralen der zon niet kunnen verdragen, en die hunne donkere schuilhoeken moeten opzoeken, wanneer de overige bewoners den aanbrekenden dageraad met hun vrolijk gezang begroeten.

Zij overtuigen niemand; zij vertoornen, door hun rampzalig geschrijf, den gematigden man, en drijven hem tot uitersten, omdat hij er zich over verontwaardigt, dat men nog in de negentiende eeuw zulk een taal durft voeren, in het Vaderland van Oldenbarneveld en der de Witten.

Gij, meer ministrieel dan de Ministers, meer koningsgezind dan de Koning zelf, gij, die slechts ambten en ridderorden najaagt; met welken naam moeten wij u bestempelen? *Er is er geen, die uwe laagheid en onzen afkeer uitdrukt.*

Zou de heer van Dam al zijne vroegere geschriften niet eens behooren na te lezen, *de Wespen* in cluis met de bekende fransche versjes op van Hall voorop? Zouden ook niet de *»Observations«* een uitnemend geschenk zijn, waarmeê de heer van Dam het *Tielsche Weekblad* behoorde te vereeren?

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Er is heden volstrekt niets nieuws op het staatkundig tooneel te vermelden. In de laatste vier-en-twintig uren is niets belangrijks voorgevallen en is er niets besproken, waarmede onze lezers niet reeds overbekend zijn.

Behalve met de expeditie naar de Krim, waaromtrent geenerlei nieuwe bijzonderheden worden medegedeeld, houden alle buitenlandsche bladen zich bezig met de verklaring van de Duitsche mogendheden betrekkelijk het verwerpen van de vier grondslagen van onderhandeling door den Keizer van Rusland. In Frankrijk en Engeland schijnt de verklaring van Oostenrijk vooral een zekeren ongunstigen indruk te hebben gemaakt, die zich doet kennen door velerlei opmerkingen en vermaningen, aan het Weenerkabinet door de Fransche en Engelsche bladen gerigt, die het voor weinige dagen nog zeer in de hoogte staken.

Voor hen, die den toestand der zaken uit het ware oogpunt beschouwen, is de teleurstelling dier bladen zonderling. Oostenrijk heeft toch slechts verklaard, dat het aan de vier gestelde vredesgrondslagen blijft hechten, maar dat het van de afwijzing daarvan voorshands geen *casus belli* maakt. Dit was wel te voorzien. Het was voor hem, die de geheele houding van Oostenrijk in de Oostersche quaestie gadegeslagen heeft, niet moeijelijk te voorzien, dat Oostenrijk aan Rusland niet onverwijld den Oorlog zou verklaren na de verwerping der gestelde vredesgrondslagen. Het Oostenrijksche kabinet blijft hechten met de Westersche mogendheden aan de voorwaarden, die deze aan elke opening tot het sluiten van den vrede met Rusland gesteld hebben, maar nu het eenmaal de concessien heeft verkregen op die punten, die meer regtstreeks de belangen van Duitschland bedreigden, neemt het geen deel aan den strijd. De Westersche mogendheden en Turkije hebben nu de handen ruim om Rusland door kracht van wapenen te dwingen tot de aanneming van voorwaarden, waaraan Oostenrijk ook blijft hechten.

De Fransche en Engelsche bladen intusschen laten niet onduidelijk doorschemeren, dat het geluk hunner wapenen de voorwaarden, die men aan Rusland zou opleggen, nog veel strenger zullen doen worden en een buitenlandsch blad, dat zijne regering ten krachtigste voorstaat, voegt er zelfs bij, dat het billijk zal zijn dat de staten, die den vrede bevochten zullen hebben er ook alleen de voordeelen van trekken en dat Engeland en Frankrijk dus, na de overwinning, zich niet zullen behoeven te bekommeren om die mogendheden, die door bekrompene beschouwingen geleid, geen deel aan de gevaren en opofferingen van den strijd hebben genomen.

Men kan echter niet te veel hechten aan deze uiting van eene voorbijgaande teleurstelling. De Oostersche quaestie is en blijft eene hoogst splinterige en netelige quaestie en het is te hopen, dat na een of ander belangrijk wapenfeit, dat noodzakelijk is geworden om aan de eischen van eene der partijen een zeker overwigt te geven, eene spoedige en op goede grondslagen gevestigde regeling plaats hebben. De uitslag van den strijd voor Sebastopol, waarvan bijna geheel het Westen zooveel hoopt, zal daartoe veel kunnen bijbrengen.

De Koning van Belgie heeft eergisteren den Minister van Buitenlandsche Zaken op het kasteel van Laeken ontboden. Hij heeft met den Koning gedurende ruim twee uren eene conferentie gehad. Welligt zal men nu spoedig iets omtrent de ministeriële krisis in Belgie vernemen.

De bladen en correspondentien uit Spanje ontbreken heden geheel.

Wij hebben reeds gemeld, dat prins Albert Vrijdag avond Boulogne heeft verlaten, nadat hij de grootste blijken van wederkeerige gehechtheid aan den Keizer der Franschen heeft gegeven.

De verdere berigten uit andere vreemde landen zijn van alle belang ontbloot.

ENGELSCHE POST.

Londen, 9 Sept. Maandag ll. is besloten tot het leggen van eene onderzeesche telegrafen-lijn tusschen Dublin en de kust van Engeland, die eerstgenoemde stad met Londen zal vereenigen.

— De *Times* deelt mede, dat de Londensche telegrafenmaatschappij onlangs aan de regering een volledig en gemakkelijk te vervoeren stel toestellen voor den electrischen telegraaf bij het leger te velde heeft afgeleverd. Deze toestellen worden met den krijgsvoorraad naar het Oosten vervoerd en zullen daar hoogst nuttig zijn. Twee karren bevatten elk een volledig stel werktuigen, batterijen en electrische toestellen, benevens bereide draden. In één oogenblik zal men communicatien te land en ter zee over eene uitgestrektheid van 10 of 12 mijlen kunnen daarstellen. Elke kar wordt met zes paarden bespannen, en wordt begeleid door sapeurs en mineurs, die thans onderwijs in deze bijzondere dienst ontvangen. Reeds verstaan zij de teekens. De middelen, om de draden op zeer ongeregeld terrein en over moerassen en rivieren te spannen, zijn zeer vernuftig uitgedacht en de werktuigen zijn gemakkelijk te vervoeren. Dit nieuwe hulpmiddel, dat gelegenheid zal geven om van het strand met het eskader te spreken, zal van zeer groot nut zijn.

— De schout-bij-nacht John Gously is in den ouderdom van 88 jaren te Gosport overleden.

DUITSCHE POST.

Weenen, 7 Sept. De bladen houden zich ook hier zeer bezig met de verwerping door Rusland van de vier voorgestelde vredes voorwaarden. De *Lloyd*, die tot nog toe zulk een oorlogszuchtige toon had gevoerd, spreekt thans van de vele gronden, die er voor pleiten, dat Oostenrijk den oorlog niet verklaart en een aanval afwacht. Men zal dan lang wachten; want Rusland heeft toch stellig verklaard zich tot eene defensieve houding te zullen bepalen.

De Aartshertog Albert, die in de laatste dagen door eene hevige koorts was aangetast, is hersteld.

Men schrijft uit Bucharest, dat de Bojaren daar na de aankomst van Dervisch-Pacha hunne kuiperijen tegen het herstel van de Prinsen Ghika en Stirbey, als hospodars van Wallachije en Moldavie voortzetten.

Baron Meijendorff, de vroegere gezant van Rusland te Weenen, verlaat heden deze stad. Al zijne vroegere ambtgenooten hebben een afscheidsbezoek bij hem afgelegd.

De Keizer vertrekt spoedig weder naar Ischl.

De *Lloyd* zegt, dat een brief uit Odessa tot 30 Aug. mededeelt, dat men aldaar een nieuw bombardement vreesde. Sedert twee dagen kruissen vijandelijke schepen voor de stad.

Te Sebastopol maakte men zich tot eene reusachtige worsteling gereed. Forten ter bescherming van de stad worden steeds tot op een afstand van vier mijlen aan het strand opgeworpen. Behalve het gewone garnizoen waren 60,000 man in een kamp vereenigd. Een groot aantal branders lag gereed om tegen de vijandelijke schepen te worden aangewend. De Russische vloot was gewapend en scheen geenzins bestemd om bij de operatiën werkeloos te blijven. De kundigste loodsen waren op de schepen verdeeld. Prins Menchikoff bestuurde alle toebereidselen met den grootsten ijver.

Hamburg, 9 Sept. Men is hier eenigzins verwonderd over den spoed, waarmede de Fransche opperbevelhebbers te werk gaan, om de vloot en het leger naar Frankrijk terug te voeren. Men meent, dat daar de Oostzee nog eenige weken bevaarbaar is, de bevelhebbers zich overtuigd moeten hebben, dat de belangrijke posten in de golf van Finland, zoo als Riga, Revel, enz. wel tegen elken aanval gedekt moeten zijn, daar zij met zulk eene aanzienlijke magt onder hun bevel niets daartegen hebben durven uitrigten.

Daarentegen wil men, dat de admiraal Napier niet genegen zou zijn naar Engeland terug te keeren, vóór dat hij eenig belangrijk wapenfeit heeft verrigt, daar de eer van de operatiën tot nog toe uitsluitend aan de Franschen toekomt. De Engelsche officieren meenen, dat een aanval op Revel zal geschieden. Den 6 dezer is sir Ch. Napier met het grootste gedeelte van zijne vloot naar het eiland Nargen, in de golf van Finland, over Revel vertrokken. Reeds sedert twee maanden hebben de Engelschen zich daar gevestigd, van waar men de geheele golf kan opnemen.

De Russische regering gaat voort van den goeden wil van de Finnen gebruik te maken om hen in den wapenhandel te oefenen.

Het Noorweegsche Gouvernement heeft ten gunste van zijne koopvaardijschepen eene exceptionnele concessie van de bevelhebbers der verbondene vloten in de Witte-zee verkregen. Op den herhaalden aandrang van die regering mogen de koopvaardijschepen van 40 tonnen en voorzien van papieren, door den bevelhebber van het station te Bardoe afgegeven, ondanks de blokkade, even als vroeger graan in Russische havens gaan halen voor het verbruik van de bevolking van Finmarken.

Het blokkade-eskader in de Witte-Zee rigt dagelijks grooter verwoestingen aan. De meeste kleine koopvaarders, die de kustvaart uitoefenen, zijn door de Engelsche kruisers genomen, in den grond geboord of verbrand, na er de goederen uitgenomen te hebben. Het dorp en de kerk van Puschlaeht, die door de Engelschen verbrand zijn, zullen op bevel des Keizers ten koste van de kroon her-bouwd worden.

De Zweedsche bladen beweren, dat de Russen z... niet de werken van Gustafsvern bij Hango zouden hebben vernield; maar dat dit door de Engelschen is geschied.

Men schrijft uit Kopenhagen van den 8 dezer aan de *Hamburger Correspondenz*, dat de raadsheer Ussing den nieuwen Koninklijken raad heeft voorgesteld aan vergadering eene raadplegende stem in finantiële v... stukken toe te kennen. De raadsheer Tscherning ... zijnerzijds het voorstel gedaan, de algemeene consti... en dus de organisatie van den Rijksraad, geheel te ... anderen.

FRANSCHE POST.

Parijs, 10 Sept. Het *Journal de Francfort* beve... heden, dat de ontruiming der Vorstendommen den ... stand van Oostenrijk in de Oostersche quaestie wij... Eenige andere Duitsche bladen schijnen te voorzien, ... de Westersche Mogendheden nadere verklaringen aan ... Weener kabinet zullen vragen, zooals men hier van ... deel is, en dat de laatste verklaring van den We... Ministerraad de Fransche en Engelsche regeringen ... geheel gelaten zal vinden.

Brieven uit de Donau-provinciën melden, dat het ... van het vertrek van de expeditie naar de Krim daar ... groote vreugde is ontvangen. Al hetgeen omtre... plaats der ontscheping van het expeditie-leger is ge... mag als hoogst gewaagd beschouwd worden. Die ... toch zou eerst na eene verkenning van de twee op... velhebbers worden bepaald.

De Koninklijke bezoeken te Boulogne, die de ... daar ontvangen heeft, hebben een zeer gunstigen in... gemaakt.

— De algemeene raad van Doubs heeft met eenp... stemmen besloten, den Keizer een dankadres aan te ... den voor het aanwijzen van de plaats voor het s... van den spoorweg van Dyon te Mulhouse. De heer ... Dumoulin afgevaardigde voor Doubs, zal dat adres ... den Keizer aanbieden.

— Men houdt zich hier veel bezig met de quaesti... de bakkerij. Het decreet betrekkelijk de reorganisatie ... dezen tak van nijverheid in het departement van de Se... in den Raad van State worden vastgesteld. De m... van openbare werken heeft eene commissie ben... onder voorzitterschap van den prefect van politie, d... met de quaestie der broodzetting moet bezig houden.

— De *Phare de la Manche* bevestigt op officiële ... dat het geheele eskader van den admiraal Parceval, ... oorlogsbodems bestaande, den winter in de hav... Cherboug zal doorbrengen. Zij zal vergezeld worden ... tien Engelsche schepen met het expeditie-corps v... generaal Baraguay d'Hilliers aan boord, dat met zi... terieel ontschepen zal. Een gedeelte van de Fransche ... zal later naar Brest vertrekken. Men weet nog niet ... expeditie-corps bijeen zal blijven of in verschillende ... nizoens-plaatsen verdeeld zal worden.

— Men wacht te Cherbourg 400 Russische geva... van Bomarsund. Zij zullen gedeeltelijk aan de vesti... ken van het fort du Roule worden bezig gehou... Ile-d'Aix verwacht men 1000-1100 gevangenen.

— De heer Charles Dubressy, een Belg van ge... die sedert meer dan 30 jaren te Parijs was geves... veroordeeld tot zes maanden gevangenisstraf, 500 fr... en om, na verloop van zijn straftijd ter beschikkin... de administratie te worden gesteld, ten einde ... grenzen te worden gebragt, wegens het ter kwader ... verbreiden van valsche nieuwstijdingen, beleedigin... woorden tegen den persoon des Keizers en het ... hebben van vuurwapenen.

— Men heeft door het *Journal de Constantinop...* zonderheden vernomen omtrent den veldslag, die ... Aug. te Kouroukderie in Azie is geleverd. Sedert me... eene maand stonden de legers tegenover elkander; ... toe hadden er slechts enkele voorposten-gevechten ... gehad. Op den 5 Aug., ten 8 ure des avonds, ont... eerste afdeeling bevel de aangewezene stellingen in te ... Ten 11 ure des avonds trok de tweede divisie, onder ... van Kurschid-Pacha, naar zijnen post. Ten 3 ure de... gens van den 6den nam de reserve onder bevel van ... Mustapha-Pacha hare stelling in. Ten 4 ure des m... opende het vuur van de batterijen der 1ste divisie ... strijd; ten 5 ure was het vuur zeer hevig; de ge... der Turken was groot Ten 5½ ure beval generaal ... een regement kavallerie aan te vallen op een carré ... een bataillon Russische infanterie gevormd; dit re... week echter door het vuur der Russen en ond... pogingen van den Franschen kapitein instructeur ... en twee Turksche onder-officieren weigerde het ... malen toe den aanval te doen. De weigering van de ... lerie om aan te vallen en de aankomst op het ... van den Russischen generaal R.mghen, die met ... van Bayazid was gerukt, beslisten den slag. De R... generaal van de kavallerie Bogovout deed een aan... al zijne troepen en dwong de Turken tot wijken. ... toen 9 ure des morgens. Een Fransch officier, ... André, die eene batterij van 7 stukken aanvoerde, ... door een lanssteek gewond en al zijne artilleristen ... bij de stukken nedergeveld. Een Turksch bataillon ... een carré en dekte den terugtogt, die in goede ... schiedde. Deze dapperen sneuvelden tot den laatsten ... Zarif-Mustapha-Pacha, de opperbevelhebber, heeft ... per van zijne taak gekweten.

Brieven uit Erzeroum tot 17 Augustus melden, ... Russen Baijazid hebben verlaten, welke plaats ... door de Turken bezet is. De vrees van den hande... tendeels verdwenen. Vóór dat de Russen het fort ... hebben zij de werken in de lucht doen springen ... den voorraad van graan, enz., mede gevoerd ... Kouroukdere heeft hen stellig genoopt, zich met ...

van Goumri te vereenigen, daar de verliezen, die de Russen te Kouroukdere geleden hebben zeer gevoelig moeten zijn; indien de Russische deserteurs waarheid spreken, zijn van 22 à 23,000 man, 10 à 11,000 buiten gevecht gesteld.

— Men schrijft uit Athene van den 2 dezer, dat de Fransche militaire overheid aan de bevolking van de noorder-voorstad Paticia heeft bevolen de huizen te ontruimen, ten einde die voor de Fransche troepen, de hospitalen, enz. open te stellen. De toenemende hevigheid van de cholera in den Piraeus verjaagt de troepen van daar. De noordewind had tot nog toe Athene beschermd. De Engelsche troepen zijn in den Pentelicus, in den besten gezondheidstoestand. De Engelschen en Franschen hebben reeds meer dan 500 man verloren.

De koninklijke familie kan, hoe gaarne ook, de ongelukkige bevolking niet te hulp komen. De heer Maurocordato staat overal zeer in gunst.

Het decreet tot reorganisatie van het leger en het vervormen van de ongeregelde in geregelde troepen is door den ministerraad bepaald en door den Koning bekrachtigd. De vermindering der ongeregelde troepen zal trapsgewijze plaats hebben.

Men zal te Athene uitgestrekte gebouwen oprigten, waarin alle ministeriële departementen en eene kaserne voor de artillerie zullen vereenigd zijn. De bank zal daartoe de noodige fondsen voorschieten.

— Men meldt uit Bern van den 7 dezer, dat de algemeene aandacht steeds meer gevestigd is op de ontdekking en in beslag neming van wapenen in de aan Lombardije grenzende kantons. Een gedeelte van de drukpers wil, dat men met kracht de dreigende aanslagen van sommige staatkundige uitgewekene tegenga; andere bladen brengen het complot, waarvan zooveel gesproken is, tot eene eenvoudige smokkelzaak terug.

De troepen, die het kanton Graauwbunderland op de been had gebragt, zijn reeds weder ontbonden.

Een van de twee vreemdelingen, die te Bazel zijn gearresteerd en waarin men Mazzini meende te erkennen, is reeds weder losgelaten. De andere is een Hongaar, die reeds uit Zwitserland vroeger was uitgezet. Het bondsdepartement van justitie en politie heeft aan alle kantonnale autoriteiten het signalement van Mazzini doen toekomen; men leest in de circulaire van dat departement, dat hij drie verschillende paspoorten bij zich heeft, waarvan de namen worden aangewezen.

Het nieuwe Spaansche bewind heeft reeds een gezant bij den Zwitserschen bond geaccrediteerd; sedert jaren was dit niet meer het geval.

BELGISCHE POST.

Brussel, 11 Sept. Volgens het overzigt van den staat van de Belgische Bank op 31 Aug., was er 2.468.000 fr. meer aan munt en muntmateriaal, 4.044.000 fr. meer in portefeuille, 4.616.000 fr., meer aan bankbilletten in omloop en 1.299.000 fr., meer op de rekeningen courant dan in de vorige maand.

— Gisteren werden te Kortrijk aan de koninklijke familie feesten gegeven. De Koning kon niet tegenwoordig zijn, maar de Prinsen en Prinses Charlotte kwamen ten 1 ure per extra trein aan. De geheele stad was luisterrijk versierd. De Prinsen bezochten de merkwaardigheden der stad en woonden daarna het banket en het bal bij, dat de stad aan de koninklijke familie aanbood.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Overzigt van het regeringsverslag betrekkelijk den Staat der Koloniën over 1852.

(*Vervolg.*)

Koffij-cultuur.

De oogst van 1852 is het voordeeligst geweest in de residentien Bezoekie en Passaroean, alwaar gemiddeld 109 en 121 boomen een pikol koffij hebben afgeworpen, terwijl de productie het nadeeligst was in de navolgende afdeelingen en residentien, alwaar een pikol koffij is verkregen: in Buitenzorg van 2084, in Krawang van 1515, in Bantam van 662 en in Banjoemaas van 659 boomen.

Eene vergelijking der uitkomsten van de oogstjaren 1851 en 1852 doet zien: 1o. dat in 1852 minder dan in het vorige jaar aanwezig waren 3,618,624 vruchtdragende boomen; 2o. dat in 1852 minder dan in 1851 zijn verkregen 189,206 pikols koffij; 3o. dat in 1852 gemiddeld van 262 vruchtdragende boomen een pikol koffij is verkregen, terwijl in 1851 218 boomen een pikol koffij hebben opgeleverd; 4o. dat de transportkosten tot in de strand- of afscheeppakhuizen in 1852 hebben bedragen *f* 954,996,33, nederkomende op *f* 1,10 per pikol, terwijl dezelve in 1851 beliepen *f* 1,221,107, of gemiddeld *f* 1,16 per pikol; 5o. dat de koffij in 1852 het Gouvernement gemiddeld 14 duit per pikol duurder is te staan gekomen dan in 1851.

Zoo als bij het verslag van 1851 werd voorspeld, is het jaar 1852 voor de koffij-cultuur op Java belangrijk minder gunstig geweest dan het buitengewoon voordeelig oogstjaar 1851. De staat der aanplantingen laat, ten gevolge van een behoorlijk onderhoud, over het algemeen weinig te wenschen over.

De residentie Bantam, Japara, Rembang, Kedirie en Banjoemaas, alsmede de afdeeling Buitenzorg maken hierop uitzonderingen. De gronden in genoemde residentien zijn over het algemeen weinig geschikt, zoodat de koffij-cultuur aldaar niet op groote schaal kan bestaan, en hetgeen aanwezig is weinig gunstige resultaten oplevert.

In Bantam zijn de op weinig geschikte gronden aangelegde tuinen uitgeput en worden ze alleen door zorgvuldige inboetingen voor uitsterving bewaard. De onbeduidende aanplantingen van Japara en Rembang bewijzen door hun voortdurend verval de ongeschiktheid der gronden; zullende deze cultuur dan ook in Japara langzamerhand te niet gaan, terwijl in Rembang, alwaar de koffij-cultuur in de afdeeling Blora alleen nog bestaat, dezelve slechts wordt in stand gehouden, omdat de bevolking van Blora geen anderen cultuurarbeid te verrigten heeft. In Kedirie en Banjoemaas moet men tot de beperking der aanplantingen uit hoofde van onvruchtbaarheid van den grond overgaan. Het district Adiredjo in Banjoemaas heeft het bedroevend voorbeeld geleverd dat 142,000 koffijboonen in kampongtuintjes niet eens één pikol koffij hebben opgebragt. Ten aanzien der gouvernements-koffij-cultuur in de afdeeling Buitenzorg kan gezegd worden, dat derzelver ongunstige toestand en onvoordeelige uitkomsten vermoedelijk aanleiding zullen geven tot intrekking van het op de Buitenzorgsche landen rustende koffij-servituut.

In verschillende residentien heeft men met meer naauwkeurigheid de tuinen opgenomen, het aantal boomen doen constateren en de oude uitgeputte of onvoordeelig aangelegde aanplantingen van de registers afgeschreven; zullende daardoor het toezigt vergemakkelijkt en een juister overzigt van deze cultuur worden verkregen. Daaraan is toe te schrijven de schijnbaar belangrijke vermindering der vruchtdragende boomen. De telling van millioenen boomen blijft echter nog altijd hoogst onzeker.

In de Preanger regentschappen en Bagelen wordt beproefd om kwijnende aanplantingen te bemesten. Eene uitbreiding der aanplantingen, althans van eenigen omvang, is voor het oogenblik niet mogelijk. In de meeste residentien zijn de daarvoor geschikte gronden reeds met koffij beplant. Hier en daar, waar de plaatselijke omstandigheden zulks mogelijk maken, wordt eene kleine uitbreiding aan de cultuur gegeven. In enkele residentien, bijv. Bezoekie, treft men nog uitmuntende gronden aan, doch daar is gebrek aan handen, een beletsel tegen de uitbreiding der cultuur. Zoowel bij uitbreiding als bij inboeting der aanplantingen geschiedt het planten met zorg. In verscheidene residentien worden daartoe kweekbeddingen aangelegd en daaruit overgeplant. Daarin en in eene omzigtige keuze van gronden vindt men eenigen meerderen waarborg voor duurzaam bevredigende uitkomsten dan vroeger.

Hoewel eene vermindering van productie voorzien was, is, met uitzondering van de residentien Passaroean, Bezoekie, Samarang en Rembang, de oogst in alle residentien belangrijk tegengevallen en de opbrengst beduidend minder dan in 1851. Algemeen wordt daarvan het weder als oorzaak opgegeven. Gedurende den bloeitijd zijn menigvuldige regens gevallen die de vruchtzetting belet hebben. De qualiteit van het product van 1852 is over het algemeen, volgens de verzekering der plaatselijke autoriteiten, vrij goed. Ter verbetering der qualiteit van de koffij worden bij voorduring pogingen in het werk gesteld.

In eenige residentien heeft men het gebruik van handmolens ingevoerd, waardoor wordt gehoopt op gemakkelijkere en gelijkmatigere bewerking der koffij.

Tot verbetering der qualiteit van de koffij wordt groote verwachting gekoesterd van eene uitvinding van den honorairen inspecteur der cultures *Diard*, om de koffij op eene bijzondere wijze te droogen. De monsters van naar zijne methode gedroogde koffij hebben bij den handel, zoowel in Indie als in Nederland, eene gunstige beoordeeling verworven. In de Preanger regentschappen is men bezig proeven te nemen met deze wijze van drooging op eenigzins uitgebreide schaal. Ook de landbouwkundige chemist Dr. *Fromberg* heeft gedurende 1852 wetenschappelijke onderzoekingen gedaan omtrent de drooging der koffij; zijnde het resultaat zijner werkzaamheden door den druk openbaar gemaakt in het Natuurkundig tijdschrift.

In de wijze van bereiding der koffij is overigens weinig verandering gekomen. De proefnemingen om de koffij door de bevolking nat in de roode schil aan kleine gouvernements-etablissementen te doen leveren zijn gestaakt, omdat die maatregel der bevolking ongevallig bleek te zijn, en de voortzetting dier proeven door alle plaatselijke autoriteiten (met uitzondering van Rembang en Madioen) werd afgeraden. Daar, waar de daartoe bestemde molens nog bestaan, wordt derzelver intrekking als wenschelijk beschouwd.

In de residentie Cheribon leverden de etablissementen voor de bereiding van koffij op de Braziliaansche wijze goede resultaten op. Gedurende 1852 zijn bij de aldaar bestaande tien etablissementen verwerkt 6284 pikols drooge koffij, waarvan de kosten hebben bedragen *f* 7.37½ per picol, zijnde *f* 1.02½ minder dan de prijs, waarvoor de gewone koffij door het gouvernement van de bevolking wordt ingekocht.

In de Preanger-regentschappen is te Passir Kiamies een nieuw etablissement voor de bereiding van koffij op de West-Indische wijze gebouwd en sedert voltooid, waarvoor met den heer Philippeau, die bovendien reeds drie gelijksoortige molens heeft, een contract zou worden gesloten.

Ten aanzien van de betaling der door de bevolking aan het gouvernement geleverde koffij is gedurende 1852 geene verandering gebragt; alleen is de verhooging van *f* 1 van den inkoopsprijs voor West-Indische koffij overal, met uitzondering van Patjitan, afgeschaft, terwijl ook voor alle residentien (met uitsluiting van de Preanger-regentschappen) is bepaald, dat voor koffij van inferieure qualiteit een evenredig minderen prijs zal worden voldaan.

(*Wordt vervolgd.*)

's Gravenhage, 12 September.

Z. M. heeft benoemd tot grootkruis der orde van den Nederlandschen Leeuw, HD. adjudant in buiteng. dienst, den luit. generaal J. F. Graaf Du Monceau, chef van Z. M. militair Huis.

Z. M. heeft goedgekeurd de beroepingen van predikanten, uitgebragt door de kerkeraden der gemeenten hierna genoemd, als: van de Herv. gem. te Fijnaart en Heijningen, onder de classis van Breda, op H. Gann Dun, pred. te Harderwijk; van de Herv. gem. te Pernis, onder de classis van Rotterdam, op G. Boer, cand. bij het prov. kerkbest. van Noordbrabant; van de Herv. gem. te Wijngaarden en Ruijbroek, onder de classis van Dordrecht, op J. F. Thieme, cand. bij het prov. kerkbest. van Zeeland; van de Herv. gem. te Grootebroek, onder de classis van Hoorn, op W. P. Wolters, pred. te Hensbroek; van de Herv. gem. te Dockum, onder de classis van dien naam, op A. T. Hamerster, theol. dr., pred. te Noordbroek; van de Herv. gem. te Krewert, onder de classis van Appingadam, op N. A. Kuiper, cand. bij het prov. kerkbest. van Drenthe; van de Herv. gem. te Harkstede en Scharmer, onder de classis van Appingadam, op B. J. Cramer von Baumgarten, pred. te Ten Boer; van de Doopsgez. gem. te Noordzijpe, op H. U. H. Bouman, pred. aan den Ilp.

* H. M. de Koningin is gisteren namiddag ten 3½ ure vergezeld van den jeugdigen prins Alexander, met den gewonen spoortrein uit deze residentie naar Rotterdam vertrokken, om van daar met de stoomboot de reis naar Stuttgardt voort te zetten.

* In de residentie zijn aangekomen en aan het Hôtel *de l'Europe* afgestapt de Vice-Admiraal Bouricius, (benoemd tot bevelhebber over de Ned. Marine in de Oost-Indische bezittingen, ter vervanging van den schout-bij-nacht J. C. van der Plaat), en in het Hôtel *de Bellevue* de Graaf en Gravin Bruce, met een aanzienlijk gevolg, laatstelijk komende van de badplaats *Slangebad*.

* In deze residentie zijn aangekomen en aan het hôtel den *Ouden Doelen* afgestapt: Baron de Seisal, minister-resident van Portugal aan het Belgische en Nederlandsche Hof, met gevolg; de heer Jacome de Bruges attaché bij de legatie van Z. M. den Koning van Portugal, en de heer R. Rees, oud-resident, van Batavia met familie en gevolg; en aan het hôtel *Paulez* de heer Pinto da Fonséca en Ant. Pinto de Fonséca, wonende te Lissabon, komende van Brazilie, met gevolg, de Vorst Schoonburg Waldenburg wonende te Waldenburg in Saksen, en J. de Carcij met familie, escadrons-chef van den generalen staf te Parijs.

De *Staats-Courant* heeft bekend gemaakt het programma voor de opening van de vergadering der Staten-Generaal op Maandag 18 Sept. 1854.

* Op de gister gehouden paardenmarkt in de Maliebaan, is de uitgeloofde prijs van wege het Stedelijk bestuur van *zestig Gulden*, voor het beste en schoonste span trekpaarden, beneden de zeven jaren, toegekend aan het span zwart merrie paarden van den heer J. Kleinjan Fz., wonende te Rhoon. En die van wege de Maatschappij van Landbouw (afdeeling 's Gravenhage en omstreken) van *vijftig Gulden*, voor de schoonste merrie met haar veulen, aan de bruin merrie en bruin merrie veulen, van den heer Jhr. B. Gevers Deijnoot wonende te Loosduinen.

Des morgens ten tien ure, heeft er, bij gelegenheid, van de te houden paardenmarkt in de Maliebaan, ringrijden plaats gehad, waarvoor door het stedelijk bestuur prijzen waren uitgeloofd. Daaraan hebben een dertigtal paarden deel genomen, waaronder er zich vele schoone bevonden, en die zoo door de eigenaars, als door hunne zonen, bereden werden. De eerste prijs, zijnde *een zilveren tabakskomfoor*, is behaald door I. Scholten te Honselradijk; de tweede prijs *een zilveren zakhorologie*, door W. Vogels te Wassenaar; de derde prijs *een zilveren tabaksdoos*, door Leen Ringrok, te Wassenaar; de vierde prijs *een zilveren sigarenkoker*, door Dirk Kreffer, te Loosduinen, en de vijfde prijs *een zilveren sigarenpijp en luciferdoos*, door Jan Kreffer, te Loosduinen.

Des middags ten twee ure, heeft de door het stedelijk bestuur uitgeschrevene harddraverij met chaisen plaats gehad. Daar namen 16 paarden aan deel. — De prijs bestaande uit een sierlijk *chaistuig en hoofdstel, met zilver opgelegd*, is behaald door de kleine Davist, bruin langstaart ruin toebehoorende aan den heer H. van Veen, te Rotterdam, en bereden door Jan Pieter Oekes de Boer, en de premie, mede *een chaistuig en hoofdstel*, behaald door de zwarte ruin, toebehoorende aan den heer G. van der Bosch te Zevenhuizen en bereden door den eigenaar. Ten zes ure was de draverij afgeloopen.

Deze buitengewone paardenmarkt, harddraverij, enz. is in de meest geregelde orde geëindigd. Gedurende den geheelen dag was de toevloed van ingezetenen en vreemdelingen op de Malibaan en in den omtrek zeer groot. Onder de aanwezigen in de opgerigte tribune, heeft men in den loop van den dag opgemerkt Z. D. H. den Erfgroothertog van Saksen Weimar-Eisenach, den Russischen prins van Woronzow, binnen- en buitenlandsche ministers enz. Men nam op het veld ook de fraaiste equipagien waar. Het rijden werd afgewisseld door het uitvoeren van muzijk door het korps hoornblazers van het bataillon jagers, dat uit Leijden was gekomen. Gepaste vreugde heeft gedurende den geheelen dag geheerscht.

Gister heeft aan het lokaal van het provinciaal bestuur van Zuid-Holland de aanbesteding plaats gehad, van het maken van twee tegen over elkander te leggen perpendiculaire kribben voor de bogen des stroomleidenden dijks, en van twee perpendiculaire kribben voor het ijzerpakwerk van dien dijk, zuidwaarts in de rivier de Noord. Dat werk is aangenomen door den heer A. Kalis te Sliedrecht, voor de som van *f* 3937.

* Als een bewijs van zeldzame vruchtbaarheid kan gemeld worden, dat in den tuin van het provinciaal bestuur alhier een heerlijke appelboom is, die thans ten tweeden male met bloesems is bezet, waarvan vele reeds uitgekomen zijn.

* Heden zullen de zittingen van de Synode gesloten worden. Morgen zal de synodale commissie hare werkzaamheden aanvangen, onder bijwoning van den voorzitter der Synode, Ds. Molhuizen, van Deventer, waarin behandeld zullen worden de gedane beroepen van Dr. Meyboom en Dr. Zaalberg.

De generaal-majoor Duijcker, prov. kommandant van Zuid-Holland is gisteren avond van Schiedam, werwaarts hij zich begeven had, in deze residentie teruggekeerd. Men verneemt met genoegen, dat de rust en orde in die stad geheel hersteld zijn.

Programma der muzijkstukken vóór de societeits-tent in het Bosch, onder de leiding van den heer D. Bolten, op Woensdag avond ten 7 ure.

1. Victoria-Marsch, 2. Ouverture la Muette, Auber; 3. Sons of the Thames Wals, Kuhner; 4. Adagio (pour le cor); I. H. Lubert, 5. Potpourri de l'Opéra Haydée Schoeman; 6. Ouverture, I. F. L. Caron; 7. Potpourri de Lucie de Lammermoor, Bender; 8. Cuck-Anglin-Polka, Kuhner; 9. Cavatine de l'Opèra La Muette de Portici; (oblig. voor trompet), Auber; 10. Grande fantaisie de l'Opéra Charles VI, I. M. Coenen.

* Gisteren namiddag ten drie ure, is nabij Rotterdam een ongeluk voorgevallen, maar dat gelukkig geen menschenlevens gekost heeft. De stoomboot *Stolzenfels*, die in de vaart is tusschen Rotterdam en den Rijn, heeft een tjalk, door twee man gevoerd wordende, in den grond gevaren. Het kleine vaartuig kon de stoomboot niet uitmijden, vooral daar er geen wind was. Door de zuiging van de raderen, werd het scheepje naar de raderen getrokken, waardoor het vernield werd en dadelijk gezonken is. Zoo het mogelijk geweest ware de boot een oogenblik te stoppen, het ongeluk ware voorkomen. De twee mannen, die zich op het vaartuig bevonden, zijn gered.

Dezer dagen heeft het Bataafsche Genootschap der Proefondervindelijke Wijsbegeerte te Rotterdam eene vergadering gehouden. In deze vergadering hebben de volgende benoemingen plaats gehad: als lid-directeur de heeren dr. K. M. Giltay en J. E. de Vrij, als leden de heeren dr. C. A. J. A. Oudemans, te Rotterdam; prof. M. J. Cop, te Devent.; Prof. D. J. Stein Parvé, te Maastricht, B. Bomme, te Middelburg; H. A. van den Speck Obreen, te Amsterdam; J. M. Obreen, te Breda; Dr. J. A. C. Oudemans, te Leiden; luitenant-ter-zee M. H. Jansen, te Utrecht; als lid-correspondent de heer P. H. Boutigny, te Parijs.

Met zekerheid kan men berigten, dat de werkzaamheden aan den Rijnspoorweg in de nabijheid van Rotterdam, zeer goede vorderingen maken; niet alleen dat de rails reeds gelegd zijn, maar men heeft reeds een proefrid gedaan. Tot het gereed maken van het terrein voor het voorloopig stations-gebouw aan het Boschland, wordt met ijver gewerkt, en men heeft reeds een aanvang gemaakt met den dijk langs de Maaslaan.

In de afgeloopen week is te Borger-Campagne een gehucht, onder de gemeente Veendam behoorende, door eenige 's Gravenhaagsche kooplieden, eene groote hoeveelheid aardappelen tegen *f* 1.50 het mud opgekocht.

Het Provinciaal Geregtshof in Noord-Holland heeft (in raadkamer vergaderd) Johann Heinrich Kemper, ter zake van 1o. diefstal met geweldoefening, gepleegd bij nacht in een bewoond huis door middel van binnenbraak; 2o. moord gepleegd op eene vrouw en twee kinderen; 3o. poging tot moord op eene vrouw en een kind, welke poging beide malen door uiterlijke bedrijven gebleken en tot een begin van uitvoering overgeslagen, hare uitwerking alleen heeft gemist door toevallige van des daders wil onafhankelijke omstandigheden, en wel de sub nis. 2 en 3 vermelde misdaden, ten einde den in de eerste plaats genoemden diefstal voor te bereiden, gemakkelijk te maken, of de ontdekking daarvan te voorkomen, verwezen naar de openbare teregtzitting van voornoemd hof.

Tot wethouders zijn in de volgende gemeenten benoemd: te Uithoorn, de heer Kors Aelbers; te Rosmalen, de heer Cornelis Zwijsen.

Men schrijft uit den Helder 10 Sept. Van het detachement van het 4e bataljon 6e regement infanterie, van de ligting van 1852, sterk 80 manschappen, die heden morgen gereed stonden om met onbepaald verlof naar hunne haardsteden te vertrekken, zijn er 24 bevonden, die aan oogziekte lijdende waren, en in plaats van huiswaarts te keeren, onmiddellijk in het hospitaal zijn gebragt; het getal thans aan die ziekte lijdende, bedraagt 113

Den 9 dezer zijn te Enkhuizen binnengekomen, de twee laatste haringbuizen, de Johanna Margaretha, en Willem de Eerste. Het eerste vaartuig heeft aangebragt 102 ton haring, en 29 ton visch, en het laatste 118 ton haring, en 17 ton. Betrekkelijk mag deze vangst voordeelig genoemd worden, daar die bijna gelijk staat met de vier vorige haringbuizen.

Ongelukkig is daarentegen het verdrinken van den stuurman der buis Willem de Eerste, H. Kes, diee eene weduwe met zes kinderen nalaat.

Molenaarsgraaf, 10 September. Als een bewijs, dat ook in deze streken de menschen eenen hoogen ouderdom bereiken, kan dienen, dat dezer dagen zijn overleden de 95jarige grijsaard P. T. de J... te Oud-Alblas, die tot aan zijnen dood het bouwmansberoep uitoefende en eigenhandig zijnen akker mede bearbeidde, W. v. H.... te Bleskensgraaf, die den ouderdom van 96 jaren en zes maanden mogt bereiken en vroeger als watermolenaar, later als klompenmaker, eenen wel verdienden lof verwierf.

Hoorn, 11 Sept. Wij kunnen verzekeren, dat het berigt voorkomende in de *Kamper Courant*, als zoude hier de cholera zijn uitgebroken een verzinsel is. Men heeft van dien geessel, Gode zij dank! hier ter stede niets vernomen, evenmin als bij de vroegere epidemiën.

De staat van gezondheid, zoo der burgerij als der militairen en gevangenen is zeer voldoende; het ware te wenschen, dat die lang zoo mogt blijven.

Zuiderzeeschen Straatweg, 7 Sept. Op den weg tusschen Amersfoort en Nijkerk, doch op het gebied der gemeente Hoogland, ligt sedert den 3den dezer een gezin, bestaande uit een zeer zieken man, een hoog zwangere vrouw en kinderen met hunne schamelen inboedel. Dit gezin is uit zijne woning gezet, en heeft geene andere.

Het lot dezer ongelukkigen, aan het allengs guurder wordende herfstweder blootgesteld, behoeft geene beschrijving. Noch het gemeente- noch het armbestuur van Hoogland, waartoe het gezin behoort, schijnt zich dat lot aan te trekken.

De Armenwet verpligt wel niet tot ondersteuning, maar die der menschheid des te meer. (*O. W.*)

Nijmegen, 9 Sept. De kerkelijke armbesturen alhier hebben berigt ontvangen van heeren burgemeesters en wethouders, dat het algemeen armbestuur door hen is gemagtigd, om voorloopig gedurende de maand September de vastgestelde bedeeling, even als vroeger, uit te reiken, doch alleen voor die maand, en dat dus na dien tijd de armen zullen worden verwezen naar de instelling van weldadigheid der gezindte, waartoe zij behooren. (*Arnh. Ct.*)

Breda, 11 Sept. Heden morgen omstreeks 11½ uur is alhier doorgetrokken, tot het doen van eenen militairen marsch, de 1ste brigade kavallerie, sterk ongeveer 1100 paarden, onder bevel van den generaal-majoor baron van Heerdt. Zij bestond uit het 2de en 3de reg. dragonders, benevens eene halve batterij rijdende artillerie, welke in de omstreken van Reijen gekantonneerd zijn tot het doen van groote manoeuvres.

Aangezien men van hunne komst kennis droeg, hebben vele hoofd- en andere officieren van het garnizoen hen ingehaald en uitgeleide gedaan.

Kamp bij Reijen, 11 Sept. De militaire manoeuvres worden geregeld driemaal 's weeks, door heerlijk weder begunstigd, gehouden. In de afgeloopene week hebben er verschillende groote evolutien plaats gehad Laatstleden Vrijdag was er groote inspectie voor den generaal.

Heden morgen ten 7 ure zijn de troepen uitgerukt en hebben een geforceerden militairen marsch tot een uur achter Breda afgelegd. Ten 6 ure waren zij eerst in hunne kantonnementen teruggekeerd.

Woensdag, 20 dezer, zullen de troepen opbreken.

Advertentien.

Door H. C. SUSAN C.Hzoon, te 's Hage, is aan de inteekenaren verzonden de 5de aflevering van:

RICHARD HILDRETH, Esq.

Geschiedenis van de Vereenigde Staten van

NOORD-AMERIKA,

SEDERT DE ONTDEKKING VAN COLUMBUS.

Naar het Engelsch, met aanteekeningen door

M. KEIJZER.

Met deze aflev. is het 1e deel compleet, en alsnu verkrijgbaar à *f* 5.50. Voor de volgende aflev. kan echter nog worden ingeteekend. (583)

Vereeniging tot bevordering

VAN

AMBACHTEN,

onder de Israëlieten te 's Gravenhage,

ONDER BESCHERMING VAN Z. M. DEN KONING.

Op verschillende tijden en wijzen is de hartelijke belangstelling van 's Gravenhage's ingezetenen, zoowel als van velen buiten die stad, aan Bestuurders van de bovengemelde Vereeniging ondubbelzinnig gebleken; herhaaldelijk hebben zij van leden en donateurs de meeste goedkeuring mogen ondervinden van de door hen in het werk gestelde pogingen: daardoor aangemoedigd wagen het de ondergeteekenden, leden van dat Bestuur, meer bepaald daartoe als Commissie aangewezen, zich weder tot u, Stadgenooten, te wenden en ter uwer kennisse te brengen, dat zij, m... keuring van Z. M. den Koning, besloten hebbe... *loterij* te houden van daartoe in te zenden ... van kunst en smaak, ten behoeve der Vereen...

Wanneer bij de in het jaar 1850 plaats gehe... bende verloting de prijzen door de leerlingen ... digd onder de schoonste sieraden der toen ... tentoonstelling gerangschikt mogten word... lende dergelijke bijdragen ook ditmaal niet a... ven), zoo strekt het der commissie tot eene ... en opregte voldoening u te kunnen mededee... het het bestuur in het afgeloopen jaar heeft mogen ... onderscheidene leerlingen binnen deze stad e... 's lands als bekwame werklieden geplaatst ... zoodat zij zich door den arbeid hunner hande... houden en bovendien iets voor hunne behoeftig... afzonderen kunnen. Een en ander heeft echt... zienlijke geldelijke offers geëischt, terwijl ook d... dere behoeften aan gereedschappen als ander... gevorderde leerlingen en de voortdurende druk... vragen om als leerling aangenomen te worden ... aan door de bekrompenheid der middelen zeer s... kan voldaan worden) het ons tot pligt maa... nimmer falende medewerking in te roepen, t... de onze door u als zoo nuttig erkende e... wij ons vleijen ook goed werkende instelling v... teruitgang te behoeden. Het beheer der loterij ... halve aan de ondergeteekenden, ook opgedrag... Mevrouw E. M. ABRAHAMS, *Heerengracht*; M... R. ANDRIES, *Gedempte Burgwal*; Mejufvrouw ... LINFANTE, 2e *Wagenstraat*; Mevrouw A. DE ... *Princessegracht* en Mevrouw de weduwe T. ... DANIELS, *Spuistraat*; zijnde bij allen gelegenh... het verkrijgen van loten à *eene gulden* het stuk... inzenden van voorwerpen tot prijzen, terwijl de ... ting nog in dit jaar zal plaats hebben.

Overtuigd, dat gij, ofschoon steeds met open ... de armoede lenigende, het nog veel schooner ... edeler vindt door het doen aanleeren van amb... die armoede zooveel mogelijk te voorkomen, b... wij U onze loterij gerustelijk aan.

De Commissie voornoemd:

J. VAN J. FERARES, *opperrabbijn*, ...
cessengracht Voo...

J. E. ANDRIES, *Gedempte Bu*...
Penningmees...

(584) A. B. WOLFF, *Hofspui*.

224ste Nederlandsche Staats-Loter...

2e LIJST. 3e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

N°. 11250 *f* 1250; 19102, 15162, 5442 & 179... *f* 1000.

Prijs-Courant der Effecten

AMSTERDAM, 12 September 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**		
Ned.W.Schuld.	2½	60⅝ 11/16 ⅝		Pct.	
Dito Certificat. .	3	72⅜ ½	*Hope* 1798/1816	5	101
Dito Dito . .	4	90⅝ ⅞ ⅝	Dito 1828/1829	5	100
O. I. Leening. .	4		Cert. 1831/1838	5	85
Amort. Syndic.	3½		Dito Dito	4½	
Hand.-Maats. .	4½		Dito *Hope* . . .	4	77
Belgie.			Dito *Stieglitz* .	4	
Certificaten. . .	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild* .	2½		Inschr. Assig. .	6	
Frankrijk.			Certific. dito. .	6	
Obligatiën . . .	3				
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	18 9/16 11/16 ⅝	Obligatiën . . .	4	
Dito Buitenl. .	3				
D° Binnenl. 6/m.	3	33 1/16 33	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.		5⅜ 7/16	Metalliek . . .	5	70
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	
Portugal.			Dito lett B. 1854	5	78
Londen nieuwe.	5	37½	Dito 1847 . . .	2½	85
Dito uitgest . .	4		Dito 1851/1852	2½	85

Mexic., te Lond. 3 pct. $24\frac{1}{16}$, $\frac{1}{8}$; dito Onb. 24...

Met uitzondering van Spaansche en Oostenrijksche ... welke tot verbeterde prijzen goed te plaatsen waren, ... de markt overigens in eene onbeduidende flaauwe stemm...

FRANKFORT, Maandag 11 September. Metalliek ... $72\frac{1}{2}$; Spanje binnenl. 3 pct. $32\frac{7}{8}$; dito 1 pct. 18... op Amst. 117; dito Parijs $93\frac{1}{4}$; dito Weenen 10...

LONDEN, Maandag 11 September (2 ure). Consol... $95\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$; Mexico N. 3 pct. 25, $25\frac{1}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct ... Ecuador $3\frac{1}{2}$; Gren. Uitg. $6\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$; Spanje binnenl. ... $37\frac{1}{2}$, 38; dito 1 pct. $18\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$; dito Certific. $5\frac{1}{4}$, ... Passiven $3\frac{7}{8}$, $4\frac{1}{8}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. $89\frac{1}{2}$; dito 5 p... Holl. $2\frac{1}{2}$ pct. 62; dito 4 pct. 94; Sardinie 5 pct. 8... sche leening $5\frac{3}{4}$, 6.

PARIJS, Maandag 11 September. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. ... 3 pct. 74.45; Sp. 3 pct. $32\frac{7}{8}$; dito 1 pct. 18... pct. $92\frac{1}{2}$.

WEENEN, Maandag 11 September. N. Metall. ... lett. B. 92; N. Leen. $96\frac{1}{2}$; Bankactien 1256; ... den 11.22; dito op Parijs 137; Zilver $17\frac{1}{2}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Grav...